

Aan: Vaste commissie voor Veiligheid & Justitie  
t.a.v. de woordvoerders asiel- en migratiebeleid

Van: Werkgroep Kind in azc

Datum: 15 mei 2014

Btr: Vragen over gezinslocaties en verhuizingen bij Rapportage Vreemdelingenketen 2013  
t.b.v. Algemeen Overleg 4 juni 2014

Geachte Tweede Kamerleden,

Op 4 april 2014 stuurde staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie de Rapportage Vreemdelingenketen 2013 naar de Tweede Kamer die op 4 juni 2014 op de agenda van het Algemeen Overleg staat. De Werkgroep Kind in azc heeft hier een aantal vragen over die we in deze brief aan u voorleggen. Het betreft twee onderwerpen waarover de Werkgroep Kind in azc zich al enkele jaren zorgen maakt: de opvang in gezinslocaties en het hoge aantal verhuizingen dat asielzoekerskinderen moeten doormaken. In zijn algemeenheid mist de Werkgroep Kind in azc kindspecifieke gegevens in de Rapportage Vreemdelingenketen. Voor een goede monitoring van de kinderrechtsituatie in het opvangbeleid is het nodig om apart naar de kinderen te kunnen kijken. Op dit moment is dat nauwelijks mogelijk.

### **Opvang en verblijfsduur**

In 2013 bevonden zich 15.390 mensen in de opvang (tabel 3.6). Een ruime meerderheid verbleef daar korter dan één jaar (61%), driekwart (76%) van de asielzoekers is na twee jaar uitgestroomd (tabel 3.8). De Werkgroep Kind in azc stelt vast dat de verkorting van de asielprocedures er toe leidt dat kinderen minder lang hoeven te verblijven in asielzoekerscentra. Dat is in beginsel een goede trend, mits gezorgd wordt voor een zorgvuldige asielprocedure waarin oog is voor het belang van het kind. Uit de Rapportage blijkt niet hoeveel kinderen zich binnen de groep van asielzoekers bevinden, terwijl het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) wel over kindspecifieke gegevens beschikt.<sup>1</sup>

- *Kan de staatssecretaris bij de cijfers over de bezetting van en verblijfsduur in de opvang aangeven om hoeveel kinderen in hoeveel gezinnen het gaat?*

### **Verhuizingen**

De Werkgroep Kind in azc stelt met tevredenheid vast dat het aantal verhuizingen in 2013 aanzienlijk is afgenomen vergeleken met 2012 (56%, tabel 3.9). Uit de publicatie 'Ontheemd. De verhuizingen van asielzoekerskinderen in Nederland' blijkt dat het vele verhuizen tijdens de asielprocedure de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen schaadt.<sup>2</sup>

---

<sup>1</sup> <http://www.coa.nl/nl/over-coa/feiten-en-cijfers>

<sup>2</sup> <http://www.kind-in-azc.nl/docs/ontheemd.pdf>

Het overgrote deel van de vermindering in het aantal verhuizingen betreft de verhuizingen op 'eigen verzoek' (85%). Het is goed dat het COA door de toegenomen bewustwording over de schade van het vele verhuizen meer met ouders in gesprek gaat die op eigen verzoek willen verhuizen om te onderzoeken of de belangen van het kind voldoende zijn meegewogen in het verhuisverzoek. Mogelijk is dit ook een effect van de 'checklist verhuizingen' die de Werkgroep Kind in azc in samenspraak met het COA heeft ontwikkeld. De Werkgroep roept de staatssecretaris op deze checklist in de werkprotocollen te laten opnemen om zo een duurzaam effect van de verhoogde bewustwording te bewerkstelligen.

De Werkgroep Kind in azc gaf eerder aan het hoge aantal verhuizingen op eigen verzoek in 2012 verbazingwekkend te vinden omdat dit aantal geenszins strookte met eigen onderzoek van de Werkgroep, onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen<sup>3</sup> en evenmin met signalen uit het veld. De Werkgroep heeft indertijd aangedrongen op een onafhankelijke analyse van de verhuiscijfers, die er niet is gekomen.<sup>4</sup>

Door het ontbreken van kindspecifieke cijfers in de opvang is het niet mogelijk om te beoordelen of het aantal van gemiddeld één verhuizing per kind per jaar dat in 2012 gold, ook in 2013 standhoudt. Omdat de procedures tegenwoordig aanzienlijk korter zijn, is de kans groot dat het gemiddelde aantal verhuizingen per kind hetzelfde is gebleven. Ook zijn de verhuizingen van de Centrale Ontvangst Locatie (COL) naar de Proces Opvang Locatie (POL) en van de POL naar het asielzoekerscentrum nog altijd niet meegenomen. Dat zijn twee extra verhuizingen aan het begin van de procedure. Uit onderzoek van GGD Nederland in samenwerking met het AMC blijkt dat kinderen die in korte tijd vaak moeten verhuizen meer psychische en psychosomatische klachten hebben dan andere kinderen.<sup>5</sup> De Werkgroep Kind in azc pleit al geruime tijd voor kindvriendelijke kleinschalige opvang op één vaste plek waarbij de ambtenaren in de vreemdelingenketen naar het kind toe komen, in plaats van andersom.

- *Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel kinderen bij de verhuizingen tijdens de asielprocedure zijn betrokken?*
- *Kan de staatssecretaris aangeven uit hoeveel gezinnen deze kinderen komen?*
- *Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel gezinnen twee, drie of meer keer zijn verhuisd?*
- *Is de staatssecretaris bereid om bij de verhuiscijfers alle verhuisbewegingen tijdens de asielprocedure mee te tellen?*
- *Is de staatssecretaris bereid de 'checklist verhuizingen' op te laten nemen in de werkprotocollen?*
- *Is de staatssecretaris bereid om kinderen voortaan op één plek op te vangen in plaats van bij elke nieuwe fase in de asielprocedure het kind te verhuizen?*

### **Gezinslocaties**

In de gezinslocaties verbleven in 2013 2.050 mensen, ongeveer evenveel als in 2012 (tabel 6.5). Zoals de toelichting bij de tabel beschrijft, is deze gelijk gebleven bezetting rechtstreeks een gevolg van de hoge uitstroom van gezinnen die een vergunning kregen op basis van de Regeling langdurig verblijvende kinderen. Voor een goede monitoring is het daarom noodzakelijk om instroomcijfers met elkaar te vergelijken, net zoals voor de totale opvang wel is gebeurd (tabel 3.6). Ook hier ontbreekt het aantal kinderen.

De Werkgroep Kind in azc heeft op 20 december 2012 een brief aan de staatssecretaris gestuurd over de aanhoudende zorgen die bestaan over de opvang in gezinslocaties.<sup>6</sup> Kinderen voelen zich er opgesloten, gedeprimeerd en gemarginaliseerd. De laatste verhuizing van het asielzoekerscentrum naar de gezinslocatie ervaren zij ook als de meest ingrijpende in de lange reeks van verhuizingen tijdens de asielprocedure. De Werkgroep heeft naast deze kinderrechtelijke twijfels ook het nut en de noodzaak van het bestaan van

<sup>3</sup> [http://www.kind-in-azc.nl/docs/20120700\\_moving\\_on.pdf](http://www.kind-in-azc.nl/docs/20120700_moving_on.pdf)

<sup>4</sup> [http://www.kind-in-azc.nl/docs/20130214\\_brief\\_werkgroep.pdf](http://www.kind-in-azc.nl/docs/20130214_brief_werkgroep.pdf)

<sup>5</sup> [http://www.kind-in-azc.nl/docs/20131218\\_invloed\\_van\\_overplaatsingen.pdf](http://www.kind-in-azc.nl/docs/20131218_invloed_van_overplaatsingen.pdf)

<sup>6</sup> [http://www.kind-in-azc.nl/docs/20121220\\_update\\_gezinslocaties.pdf](http://www.kind-in-azc.nl/docs/20121220_update_gezinslocaties.pdf)

gezinslocaties ter discussie gesteld. In december 2012 bleek dat maar zeven procent van de mensen die op dat moment opgevangen was geweest in gezinslocaties, al dan niet gedwongen, was teruggekeerd naar het land van herkomst. Bij de vertrekcijfers in de Rapportage Vreemdelingenketen ontbreken gegevens over vertrek vanuit de gezinslocaties (tabel 6.3), zodat niet duidelijk is of deze trend zich doorgezet heeft. De Werkgroep Kind in azc pleit ervoor om terugkeer van gezinnen te organiseren vanuit reguliere asielzoekerscentra. Het terugkeerproces moet zo worden ingericht dat dat kinderen niet onnodig belast; het dient zich in eerste instantie vooral te richten op ouders in samenspraak met de Dienst Terugkeer en Vertrek. Vanuit een veilige basis kunnen kinderen worden voorbereid op een vertrek uit Nederland. Zo'n veilige basis wordt momenteel niet geboden in een gezinslocatie.

- *Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel kinderen in hoeveel gezinnen in 2013 in de gezinslocaties verbleven?*
- *Kan de staatssecretaris in- en uitstroomcijfers over gezinslocaties over 2012 en 2013 leveren?*
- *Is de staatssecretaris van mening dat de doelstelling van het regime in de gezinslocaties behaald is?*
- *Is de staatssecretaris bereid om kinderen voortaan vanuit asielzoekerscentra te laten begeleiden naar terugkeer, als dit aan de orde is?*

De Werkgroep Kind in azc hoopt dat u bovenstaande zorgen en vragen onder de aandacht van de staatssecretaris wilt brengen bij de bespreking van de Rapportage Vreemdelingenketen op 4 juni 2014.

Met vriendelijke groet,

mede namens VluchtelingenWerk Nederland, Stichting Kinderpostzegels Nederland en Kerk in Actie,

Karin Kloosterboer (UNICEF Nederland),

voorzitter van de Werkgroep Kind in azc

E-mail: [kkloosterboer@unicef.nl](mailto:kkloosterboer@unicef.nl) Telefoon: 06 22 56 66 11

Carla van Os (Defence for Children)

lid van de Werkgroep kind in azc

E-mail: [c.vanos@defenceforchildren.nl](mailto:c.vanos@defenceforchildren.nl) Telefoon: 06 2000 3200